

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU PROGRES ECONOMIC, SOCIAL ȘI CULTURAL

ABONAMENTUL:
Pe an cor. 5; pe jumătate an cor. 2-50.
Pentru România 15 lei pe an.

INSERȚIUNILE:
să socotesc după tariful, cu prețurile
cele mai moderate.

Abonamentele și inserțiunile să plătesc totdeauna înainte.

Rămas bun, Orăștie!

Cu 1 Decembrie st. n. 1907 tipografia „*Minerva*” și „*Bunul Econom*” au trecut în proprietatea băncii „*Industria*” din Deva. Mutarea, multele pregătiri și formalități abea în 15 Decembrie st. n. 1907 le-am putut în parte termina. Din cauza aceasta și acest număr, redactat în Orăștie de alții, abea acum apare. Grosul lucrării deci abea de aci încolo începe.

O ilustră pagină a unei binecuvântate lucrări de 20 ani s'a început la finea anului 1888, când s'a întemeiat tipografia „*Minerva*”, ca societate pe acții în Orăștie și s'a terminat la 20 Noembrie 1907. O pleiadă de distinși bărbați, ca *Dr. Ioan Mihu*, *Dr. Stefan Erdélyi*, *Dr. Aurel Muntean*, *Dr. Silviu Moldovan*, *Petru Dragits*, *Laurian Bercian*, *Simeon Corvin*, *Aurel P. Barcianu*, acum reposat și alți amici pus'am cu toții umăr la umăr, când împreună am înființat acest altar culturai române.

Rezultatul unei lucrări rodnice sufletești îl dovedește faptul, că Orăștia, cea neînsemnată la 1900, a devenit un puternic *centru cultural* cu 2 tipografii române și 4 foi românești, 1 ziar de anunțuri în trei limbi, 1 tipografie ungurească cu 1 ziar unguresc.

Murind directorul »*Minervei*», institutul cu »*Bunul Econom*» împreună s'a licitat și era să se mute într'alt comitat, dacă părintele protopresbiter *Vasilie Domșa* nu le cumpăra. Editând cu multe jertfe nehonorate de nimeni »*Bunul Econom*», opera înaintașilor săi a fost cu devotament și mai departe purtată până la actul trecerei în proprietatea institutului nostru. Prin acest fapt comoara neprețuită istorică bunul Dumnezeu nouă ne-a destinat-o.

Cumpărând totodată și tipografia cu librăria domnului Petru Simtion din Arad, aceste asemenea să mută la Deva, prin ce tipografia combinată a »Industriei« a devenit una dintre cele mai mari tipografii din Ardeal, carea poate primi ori-ce concurență chiar și cu stabilimente mari.

Întreagă afacerea valorează circa 60.000 cor., dar costă pe institut loco Deva abea suma de 10.000 cor. și vre-o 2000 capital de circulațiune, la olaltă 12.000 cor. Având în vedere, că speșele de regii sunt relativ moderate și că avem asigurată o clientelă îndestulitoare: tipografia și librăria noastră sunt o splendidă operație de bancă.

Institutul nostru a cumpărat și va edita și

foaia umoristică „Cuou din Ardeal“,

redactată și până aci și de aci încolo de dnul *Nicolau Ștefu*, învățător în Arad.

A mai cumpărat și editura foii de anunțuri, redactată în 3 limbi: ungurește, nemțește și românește. Ea purta, până acum, trei nume:

„*Ingatlanok vásárja*“

„*Realitäten-Markt*“

„*Tîrg de imobiliî*“.

Va apărea și mai departe sub redacția dlui *Carol Grosz*, secretar la banca „Brooser Vorschuss-Verein“ în Orăștie, cu conținut mărit; va purta însă o noauă numire comună mai potrivită și simplă:

„A R E N A“,

országos központi hirdetésilap,

Central-Landes-Annoncenblatt,

organ central de anunțuri regnicolare.

Foaia aceasta e o genială și prea tolositoare plăsnuire a domnului Grosz, carea ajută, în mod practic, ieftin și ușor fiecărui om de afaceri, care caută ori îmbie ceva spre vînzare, cumpărare ori mijlocire. Și întreține o *legătură frățească*, contactul pacinic pentru interesele zilei între deosebitele naționalități, avizate una la alta. Acest ziar e, binecuvântare pentru ori-ce afacere de câștig.

Ce voim în Deva?

Deva e reședința administrativă a comitatului Hunedori cu 300.000 locuitori, din cari 93% Români.

Durere, nu e însă și *emporiul economic* al acestui comitat, unde 90% poartă economie.

Cu provocate la §. 12 din statute banca industrial-economică „*Industria*“, societate pe acții în Deva, urmărește aceste

scopuri:

- a) a lăși economia rațională și industria din patrie;
- b) a valoriza produse economice și industriale din patrie;
- c) a încuraja talente spre ori-ce lucrare inteligentă practică; a cultiva spiritul de economizare și viața morală de cetățean, spiritul de liberă asociare — conduse toate: de conștiința lucrării durabile și oneste;
- d) a întrebuința o parte din fondul de rezervă pentru a da poporului și meseriașilor directive industriale și economice potrivit alese și întocmiri sau mijloace practice, cari aduc deoparte venite fondului de alta nutresc productivitatea ori valorizarea produselor din patrie, avându-să în vedere scopul: a produce bunăstare și mulțumire între cetățeni.

Ca mijloace în serviciul scopurilor designate în §. 12 »*Industria*« introduce în §. 46 aceste

operațiuni:

- a) b) c) d) ca la alte bănci;
- e) mijlocește și lățește cultura și asigurarea de vite precum și valorizarea lor economică și industrială;
- f) valorizează ori exarendează și subarendează moșii, zidiri economice de sine stătător ori în legătură cu alte afaceri comerciale, amăsurat §§-lor 258 și 259 din legea comercială;
- g) valorizează, cumpără ori vinde bucate, sămânțe, poame sau derivatele acestora;
- h) dă sau mijlocește împrumuturi de bucate, produse, de vite sau alte averi mișcătoare;
- i) susține moșii, vii, pivniți, finate, pășuni pometuri, grădini, pescării și stupini, model cultivate, întrucât sunt rentabile;
- k) aranjează ori spriginește expoziții și prelegeri populare publice din ori-ce ram al economiei, și științei pozitive, literaturii populare ori industriei.
- l) valorizează ori sprijinește produse ori mașini industriale și economice, lucrări de artă, literatură și știință din patrie;
- m) întemeiază fonduri de rezervă pentru asigurarea institutu-

lui și un fond special de rezervă în scopul: de a financia o școală economică și de industrii cu preferență pentru acei orfani talentați din popor și meseriași, ai căror părinți au fost acționari ori deponenți la aceasta societate, ori au fost membri la vre-o reuniune de binefacere, carea are acții ori depuneri la acest institut.

Cu organe executive

a acestor salutare operațiuni banca „Industria” să va unii cu mai multe bănci, corporațiuni și cu cercurile hotărâtoare din comitat, va cere chiar sucursul Veneratelor consistoare și a Înaltului guvern, ca să obținem cu puteri unite:

a) baremi 12 stipendii à 600—1000 cor. la an, cu cari să creștem 12 absolvenți de pedagogie și teologie dintre cei mai distinși, cari să se specializeze în toți ramii economiei raționale și în câte-va industrii de casă, potrivite de a să lăți în poporul nostru.

Pe aceștia îi va aplica banca, ca oameni de specialitate, la punerea în lucrare a operațiunilor sale, cari reclamă cunoștințe speciale și îi va folosi totodată, în sărbători, ca învățători călători pentru a întrupa scopurile designate în §. 12. Punerea în lucrare a acestora reclamă cel mult 5 ani, cam până la anul 1912.

b) În conformitate cu §. 46 litera m), din statute, banca va susține, în unire cu aceiași factori, și o școală de economie și industrii pentru orfanii cei mai talentați din sinul poporului și meseriașilor.

„Bunul Econom” va fi totodată și organul oficios al „Reuniunii a 2-a de înmormântare din Deva” cu cele 12 filii de azi și cele din viitor, apoi a reuniunii surori din Murăș-Cristur, precum și ale altor reuniuni surori, cari doresc să avem un organ comun, unde să discutăm condițiunile de desvoltare și interesele comune, cari ne leagă. Binevoiască deci a să însinua, cu brațe deschise le așteptăm, tipărindu-le numele în fruntea foii. Prin această unire vom împământeni cultivarea mai intensivă a culturii umanitare, obținând lățirea binefacerilor în sinul poporului și meseriașilor nostri.

Cu încredere mă adresez către băncile surori, către domnii preoți și învățători, proprietari și fruntași poporului

nostru și cătră toate oficiile și diregătoriile, ca să-mi dee mână de ajutor, trimițându-mi adrese de țărani, cărora să le trimitem „Bunul Econom“ și celelalte foi, ori dându-ne de lucru.

Conducătorul tehnic al librăriei și tipografiei va fi dl *Petru Simtion*, un distins tipograf și librar de specialitate, care cu prevdnire va servi marele public cu tipărituri în limba română, maghiară ori germană, precum și cu marfă bună de librărie.

Implor binecuvântarea lui Dumnezeu asupra

tipografiei și librăriei „Sfântului Ioan“,

a băncei »*Industria*« și cer sucursul fiecărui om de bine și adevărat patriot, care sincer lucră la buna înțelegere între cetățeni și aduce și jertfe pe altarul scumpei noastre patrii, ai cărei credincioși fii cu toți avem să fim

Deva, 4/17 Decemvrie 1907.

August A. Nicoară m. p.,
director general la banca „*Industria*“
și redactor la „*Bunul Econom*.“

Despre păcatul lăcomiei.

Multe și nenumărate sunt ispitele, ce tind a încătușa pornirile spre bine și voințele omenești. S'a zis adeseori — și nu fără cuvânt — că oamenii sunt înclinați mai mult spre patimi, spre pornirile rele, abătându-se ușor de pe calea virtuții.

Este neîndoelnic, că fiecare e stăpân pe sine însuși în a practica binele sau răul, *libera voință* este făcând asemănare, un câmp deschis pentru fiecare, care câmp îl poate cultiva în dragă voie după cum îi poruncește conștiința. Intre multele păcate de cari nu este ferită omenimea, își face loc tot mai mult printre șirele de oameni, vițiul *lăcomiei*. Să ne dăm puțin seama aici ce este avaritia sau lăcomia?

Lăcomia este o dorință neînfrănată, fără margini ca să aibă cineva avuții și proprietăți.

Despre acest păcat zice sfânta scriptură: »*cel ce urește nedreptatea va trăi mult timp*«. Și apostolul: »*cei ce au*

o inimă deprinsă în lăcomie sunt fii blăstămului». Virtutea, care este contrară acestui vițiu, este dărnicia sau liberalitatea, după cum să zice: »a împărțit a dat celor săraci, dreptatea lui rămâne în veacul veacului».

Din lăcomie, să nasc următoarele păcate, răpirea, uciderea, înșelătoria, minciuna, revolta, sila, cruzimea, neîndurarea, neumanitatea, împetrirea inimei, zavistia, neîncrederea, nedreptatea celor săraci și altor oameni, scumpătatea, turturi și alte asemenea.

Așa dar' acela, care vrea să încunjure acest păcat, trebuie să aibă în cugetul său sărăcia de bună voie a lui Christos, Domnului nostru, precum chiar singur zice despre sine: »*vulpile au culcușuri și paserile cerului cuiburi, iar Fiiul omului nu are, unde să-și plece capul*».

Tot domnul Christos zice, că omul este numai administratorul averilor pământești, dar' *nu și stăpânul lor* și are să dea cuvânt înaintea lui Dumnezeu în timpul judecății despre administrarea sa.

Patimele omenești de cari este stăpânită azi mulțimea poporațiunii să opun fățiș perceptelor religiei creștine, și omul stăpânit de patimi nesațioase, cauzează grea atingere fericii sale.

Omul la începutul începuturilor existenței sale a fost sălbatic și în stadiul acela al sălbătăciei el nu știa ce e virtutea nu cunoștea *fericirea*, după care atâta de mult oftează azi omenimea, și tocmai de aceea el, omul, în astfel de stadiu neputând îndeplini voia Tatălui ceresc, necunoscând *fericirea*, care este gătită tuturor popoarelor — a isbutit a eși în decursul veacurilor din starea aceea aproape animalică, luându-și un zbor cătră o viață, unde să poată gusta din adevăratele și bogatele fructe ale fericirii. În fața pericolelor, păcatelor și ispitelor ce năpădesc asupra poporului nostru, răspunderea bărbaților luminați ai poporului nostru pentru viitorul acestuia — este îndoită. Nici odată nu s'a cerut dela ei mai mult, ca în momentele de față, să vegheze și să fie la înălțimea chemării lor pastorale, premergând cu exemplu viu poporului în bine, ca să-i întărească *credința și sufletul*.

Suntem slabi și expuși la toate. Nu vom putea nici odată să dăm stăruințelor noastre, pentru dreptate, ome-

nie, înțelepciune, adevărata putere, până când nu vom da dovadă despre o putere cuviincioasă, bărbătească. Cu puține cuvinte datorita ce li să impune conducătorilor neamului nostru, în aceste momente critice ar fi: să se reculeagă, să lase cetele cele păgubitoare care-i desbină și le slăbesc pașii în toate acțiunile lor, să fie apărătorii aprigi ai curentelor stricacioase, ce ar tinde a sdrobi fința noastră.

N. Hamzea.

Tovărășia centrală din Orăștie.

La Orăștie să pune temelia la un nou așezământ de întărire economică a poporului nostru. Numirea acestui institut va fi: „*Tovărășia centrală*“, însoțire la Orăștie.

Scopul acestei tovrărășii este: să ajute întărirea economică peste tot și mai ales *înflorirea satelor noastre*; prin înlesnirea producțiunei, cumpărarea și vânzarea de produse țărănești și industriale; prin cumpărare ori vânzare de unelte economice noue, mașini, sămințe și altoi; prin cumpărare ori vânzare de materii prime pentru industrie ori articoli de traiul vieții la popor; prin arendarea și parcelarea de moșii la popor; prin sprijinirea culturai de vite; prin mijlocirea de bani și câștigarea de lucru ori izvoare de câștig pentru popor; prin darea de povețe și îndrumări economice și multe alte lucrări folositoare sătenilor nostri.

Acest bogat program dovedește o deplină cunoștință a trebuințelor celor mai arzătoare din viața sătenilor nostri. Între toate întepinderile folositoare pentru scopul nostru „*Tovărășia centrală*“ pătrunde practic și adânc în vieța satelor noastre. Incepe dela temelia cea largă, dela bietul sătean, lăsat până acum pradă tuturor speculanților în ghiarale tuturor lipitorilor și liftelor flămânde. »*Tovărășia centrală*« deoparte mărește producțiunea, de alta cumpără dela țaran și vinde la țaran de ce el mai mare trebuință are. Lipitorile satului aci s'au vârât mai mult, aci sug mai vartos la măduva poporului nostru. Mari interese de vieță recer, ca încercarea aceasta să afle spriginul și *din jos*, la talpa țării la poporul nostru dela sate și orașe și în cercurile noastre *de sus*.

În fruntea întepinderii de mare însămnătate stă neobositul *Vasile C. Osvada*, directorul însoțirii »*Agricola*« din Hunedoara și redactorul dela foaia sa economică »*Tovărășia*«. Felul cum operează acest bărbat cunoscător și cu tragere de inimă cătră

popor, a dat neașteptata izbândă a »Agricolei«, care a omorât micii cămătari dela sate și stăpânește azi negustoria de bucate în Hunedoara și jur cu un mic capital la început.

Banca »*Industria*«, carea urmărește în multe privințe aceleași scopuri, salută cu însuflețire pornirea aceasta la fel cu lucrarea sa proprie în Deva.

Ne îmbucurăm în noul tovarăș. Urmeze și alte centre.

În ședința următoare vom subscrie și noi cuote. Intrarea ca membru la „*Tovărășia centrală*“ să face prin o subscriere a unei »declarațiuni de membru« carea să trimită împreună cu 2 coroane după fiecare cuotă (acție), de 20 coroane, plătită întregă. Cuota să poate plăti în rate ori deodată. De fiecare cuotă să mai plătește 1 coroană, ca spese de fondare. *La înscriere să plătesc deci 3 cor.* de fiecare cuotă. O sumă prea neînsemnată față de binele obștesc, ce servește „*Tovărășia centrală*“. Păcat de moarte are fiecare țaran cu dare de mână, carele nu va alerga cu obolul său la zidirea unei puternice fortărețe pentru un viitor mai bun al său. Bani sunt a să trimită la adresa: Administrația „*Liber-tatea*“ în Orăștie (Szászváros).

Adunarea generală de constituire să va ținea în Orăștie în prima Duminecă după Sfântul-Nicolae, după amiază la 2 oare, în școala română, adevă *la 9/22 Decembrie 1907*. Cu toții la Orăștie!

Deva, 2/15 Decembrie 1907.

August A. Nicoară m. p.,
director general la banca „*Industria*“
și redactor la „*Bunul Econom*“.

Serata meseriașilor români din Sibiu.

Ședința literară a 10-a a »Reuniunii sodalilor români din Sibiu«, ținută Joi, în 31 Octombrie n. c., să numără și ea între ședințele, cele mai importante. Președintele nostru, dl Vic. Tordășianu, încă sub impresia înălțătoarelor sărbări jubiliare, scoate în relief importanța, ce acele sărbări o au avut asupra consolidării clasei noastre de mijloc. Ne-am dat mâna frățască la sărbări noi meseriași sibieni cu frații meseriași din Lugos, cu cei din Orăștie, Brașov, Blaj, Săliște și Poiana, ear cei din celelalte centre, sărbătoritau și ei cu noi aniversarul al 40-lea de existență a

Reuniunii noastre și manifestatuși-au dragostea frățască prin adrese calde de aderare și de bucurie. Spusuneam în mod sincer unii altora bucuriile și plânsune-am și de neajunsurile, ce ne copleșesc pe toți. Imprumutat-am și noi și împrumutate-au și ei ce au bun, și chibzuitam asupra căilor și mijloacelor, ce și unii și alții am avea să urmăim, pentru-ca binele și înaintarea să se sălășluiască în șirurile noastre.

Aprecierea, ei ziaristica noastră peste tot a dat-o însăși sărbătorilor și cu ea și cauzei meserieșilor nostri, a trebuit să ne umple de bucurie, și speranțe să ne inspire, că în viitorul cel mai apropiat, această afacere considerată va fi după a ei vrednicie de toți cei competenți ai nostri. Prezența la sărbări a redactorului foaiei »Meseriașul« din Lugoj, a dlui înv. C. Liuba, a făcut asupra noastră cea mai bună impresie, dat fiind, că acest învățător care își sacrifică din modesta sa agoniseală partea cea mai însemnată cauzei clasei noastre de mijloc, — va aprecia cauza și va îndemna la înmulțirea clasei noastre de mijloc, luminând și curățând căile, ce ne vor duce la limanul dorit. A trebuit să ne umple pe toți de bucurie faptul, că scurt după sărbări, acest organ de publicitate al meseriașilor nostri, își ia de problemă a chemării sale a mijloci în Lugoj aplicarea de învățăceii la meserii. Lui i-se revine și meritul de a fi scos la iveală evenimentul, ce răsunet a aflat în întreagă ziaristica noastră, că tinerul maturizant, dl Ioachim Suci, cu abatere de practica observată de alții tineri maturizanți, a preferit să se îmbrace în costumul cernit și atumat de învăcel lăcătuș, și în locul cărții și a penei, să bată din greu cu ciocanul și nicovala din laborator. Fie, ca exemplele date de cei buni — viu răsunet să afle la obștea noastră.

De încheiere, dl Tordășianu mulțumindu ne tuturor pentru interesul ce-l arătăm cauzelor Reuniunii, declară ședința deschisă și dă cuvântul soției sale, dnei profesoare Eugenia Tordășianu n. Iovescu. Dna Tordășianu după ce face o revistă asupra literaturii bogate a altor popoare, cari au cărți potrivite pentru toate etățile și pentru oameni de ori-ce poziție, vizează la sărăcia, cu care ne luptăm noi în acesta privință. Ca un bun început făcut

în direcția de a da copiilor o lectură potrivită, privește crearea »Bibliotecii copiilor și a tinerimei« de »A. O. Maior«, sub a cărei pseudonim să ascunde numele dnei Adelina Tâslăuanu n. Olteanu, fostă timp îndelungată profesoară la Asilul Elena Doamna. Va să zică o persoană, în poziție de a cunoaște, ce este potrivit de a să da în mâna tinerimei noastre. Lui »A. O. Maior« i-a succes să grupeze în jurul bibliotecii sale pe cei mai buni scriitori, dovadă volumul III, la care a colaborat Bratescu-Voinești, Goga, Basarabescu, M. Cunțan, Sadoveanu etc. Dna Tordășianu, reportându-să la starea de cultură intelectuală a meseriașilor nostri, cari durere în cea mai mare parte sunt lipsiți de cunoștințele, ce să câștigă prin școală; recomandă, ca tinerimea meseriașilor să tolosască tot timpul liber cu citirea de cărți bune și folositoare, ca astfel să-și înmulțască cunoștințele, ce le lipsesc. Expunerile dnei Tordășianu ar putea forma un adevărat tractat, pe care însă mă mărginesc a-l signaliza.

În firul programului seratei dl Horia Simoneti, sodal lăcătuș la stabilimentul electric, ne-a delectat cu mai multe cântări hazlii, dl Apostu-Suciu, sod. croitor, cu mai multe anecdote, predate cu simț, a produs mult haz, mititelul Traian Moga, a dovedit frumoase progrese în manuirea arcușului; citera Dlui I. Miga, sod. pant., să numără între punctele cele mai plăcute ale programului; dl Alexandru Bozo, sod. pant. cu »Șaua Țiganului«, a fost la locul său; not. Stefan Duca, drept răspuns la discursul dnei Tordășianu, ne-a cetit respicat și la înțeles din vol. III al »Bib. copiilor« bucata »Fusul Maicii Domnului«. Veselia și voia bună și a ajuns culmea, când tinerul învățăcel lăcătuș, dl Ioachim Sociu (inașul nostru cu matură), a urcat podiul și ne-a predat cu mult meșteșug »Chibritul țiganului« de Speranță. Finalul a revenit dlui I. Stanciu, care cu vocea dulce și încântătoare — într'adevăr ne-a încântat pe toți.

Procesele verbale, cetite de notarul Duca, mărturie sunt, că Reuniunea și după serbările jubilarie își continuă cu acelaș zel lucrările.

Dl Tordășianu invitându-ne la continuă și neîntreruptă lucrare — declară ședința încheiată.

„D-zeu vede!“

Se reîntorc din America.

În conformitate cu încunoștiințările telegrafice, primite zilele acestea dela în. minister r. u. de agricultură, în săptămânile viitoare sosesc în patrie mai multe grupe mari de emigranți din America, cărora a le asigura oarecare ocupațiune, este afacere de interes general. Apelăm deci la cei cari ar avea lipsă de servitori, sau de brațe muncitoare, fie la lucrări economice, fie industriale să se adreseze deadreptul la ministeriul r. u. de agricultură din Budapesta, sau la dl Lekky István, consilier ministerial în Fiume (Hotel Europa), cărora să le comunice și condițiunile.

Sibiu, 27 Noemvrie 1907. .

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului«.

Pantaleon Lucaș,
prezident.

Vic. Tordășianu,
secretar.

Un prețios dar de Crăciun

ne pregătește *corul teologilor din Sibiu cursul III-lea* sufletelor iubitoare de artă. Tinerii apostoli sosesc prima zi de crăciun cu trenul de 11 noaptea, spre a concerta a doua zi sera în favorul înfrumșetării bisericeii gr.-or. române din Deva. Artiștii noștri sunt deja cunoscuți publicului cult și poporului din Deva. Abia două luni de când au cântat la imposanta înmormântare a părintelui Ioan Papiu, simpaticul nostru fost protopop și asesor consistorial. Pe toți ne-a încântat timbrul argintiu, plinătatea de voci, bine educate, disciplina și corecta interpretare, finețea și forța bărbătească a acestui distins cor, carele face onoare domnilor profesori și bisericeii noastre peste tot. Deja atunci le-am luat cuvântul, i-am »arvunit«, ca să ne onoreze și la vre-o ocaziune mai veselă. Și să țin de cuvânt iubiții noștri. Cu »neastâmpăr și dor« așteaptă și domniilor ziua mult dorită. Vin, să ne înveselească sufletele, să ne încălzească inimile, să ne îmbărbăteze a cultiva și adora frumșețea fără seamăn a cântărilor românești, artistic cântate. Nouă nădejdi să samene în sufletele noastre.

A doua zi de Crăciun vor cânta sfânta liturgie în biserica din Deva, unde să va celebra un scurt parastas pentru sufletele morților »reuniunii a 2 de înmormântare din Deva« și să va face

sfinşirea mai multor steaguri de a-le reuniunii şi filiilor ei, azi 12 la număr.

Steagurile aceste aduc la fiecare caz de moarte câte 4 cor. pe sama »fondului de binefaceri» din carele să va susţinea propaganda economică în popor şi o şcoală de economie şi meserii pe seama orfanilor reuniunii. Venitul aproximativ al acestui fond, după 150 morţi la an, face 300 cor. anual. Afară de aceste venituri »fondul de binefaceri» mai primeşte însemnate ajutoare din aruncul benevol de câte 10 cor. dela ori-ce ajutor, ce să va da la fiecare caz de moarte. Să mai adaug şi interesele de 6% dela fondurile neridicate, cari sporesc an de an. Inmulţindu-să însă filiile şi membrii, mortalitatea încă creşte, prin ce să urcă şi venitele cu siguranţă anatematică.

Seara precis la 7 oare să începe marele concert cu mărgăritare româneşti bine alese.

Fii binecuveniţi, fii noştri! La ale voastre calde braţe deschise V'asteaptă.

Programul:

- 1) »Dormitorii» de A. Popovici.
- 2) »Noel», cântec de crăciun de Ad. Adam.
- 3) { »Cântă cucul, să roteşte» de D. G. Chiriac.
»Toarce lele-o» de T. Popovici.
- 4) »Mândstirea Putna» de I. Vorobchievici.
- 5) Declamaţiune **
- 6) { »Scumpă, dragă copilă» de G. Dima.
»In zădar» de G. Dima.
- 7) »Cântec de scara» de N. Popovici.
- 8) »Tabăra» de C. Porumbescu.

Invitare la concertul, ce-l aranjază corul teologilor din Sibiu cursul III în favorul bisericei gr.-or române din Deva, la 26 Decembrie 1907 călindar vechiu, a doua zi de Crăciun, Mercuri seara în sala redutei opidane din Deva. Inceputul precis la 7 oare seara. După concert urmează joc. Preţurile de intrare în sală: locul I. 2 cor., locul II. 1.60 locul III 1 cor. Loc de stat 60 fileri. Studenţii şi soldaţii 40 fil. Galeria 50 fileri. In sală numai cei invitaţi au loc. Galeria e liberă pentru ori-cine. De cumva careva din greşală nu a primit invitare, este binevoitor rugat a să adresa la banca »Industria» ori seara în ziua concertului la — cassă.

Bilete să capătă la banca »Industria»; iar în ziua concertu-

lui și la dl comerciant Alexandru Schuster ori seara la — cassă dela 5—7 oare.

Suprasolvirile să cuitează în »Bunul Econom« din Déva, »Telegraful Român«, »Gazeta Transilvaniei« și »Tribuna«.

Indurați-Vă spre săracii noștri.

„Mila dată săracilor te curăță de păcate, îți câștigă îndurare și viață vecinică.“

Inscripția pe icoana Maicei Domnului, ce atarnă deasupra lădiței cu crucea săracilor, în localul »Reuniunii sodalilor rom. din Sibiu«.

De un șir de ani încoace Reuniunea sodalilor noștri bucurându-se de înaltul protectorat al generoaselor doamne *Minerva Dr. Brote, Ana Dr. Moga și Elisaveta Bugarsky*, îndeplinește frumoasa și creștineasca misiune de a primi din belșugul celor cu dare de mână și de a împărți deaproapelui nostru lipsit. Se contribuie prin această faptă, creștinească la mângâierea și a celui care poate da și la acelui care primește darul făcut cu inimă curată.

Nevoind a lipsi nici pe unii, nici pe alții de această mângâiere, hotărâre am luat de a apela și de data aceasta la inimile generoase cu rugarea că binevoiască a dărui bani, vestminte, alimente, cu un cuvânt tot ce poate contribui la încălzirea corporală și sufletească a deaproapelui nostru lipsit. Darurile incurse se vor împărți între săracii noștri în ajunul Nașterii Mântuitorului Iisus Christos sub binevoitorul protectorat al doamnelor amintite.

Lacrimile vărsate de săracii noștri servească drept cea mai înaltă răsplată pentru foți aceia, cari posibilă ne fac împlinirea acestei datorințe bine plăcute oamenilor și lui Dumnezeu.

Din ședința comitetului »Reuniunii sodalilor români din Sibiu« ținută la 14 Noemvrie n. 1907.

Vic. Tordășianu,
prez.

Stefan Duca,
notar.

ONORAȚI CETITORI!

Lățiți între cunoscuții D.-Voastră revista „BUNUL ECONOM“, care e făcută anume pentru popor.

Știri de tot felul.

Decembrie 2. Luni s'au împlinit 59 ani, de când Majestatea Sa Monarhul a urcat tronul, în urma renunțării unchiului său, Impăratul și Regele *Ferdinand*. Actul însemnat s'a întâmplat în *Olmütz*, unde se afla atunci curtea împărătească, în urma turburărilor dela Vieua. Majestatea sa Monarhul abia împlinise anul al 18-lea al etății.

„**Tipografie valahă în Deva**“: Tipografia „*Minerva*“ din Orăștie, precum suntem informați, o mută la Deva, prin ce să transplantează la noi și o foaie „valahă“ care-a deocamdată va fi numai socială și să reține dela politică. Cu toate aceste nici un strop de bucurie nu simțim la auzul acestei știri. Viața lunei spirituale cel puțin o cultivă până acum singură numai pressa maghiară; și dacă acest organ de agitație naționalistă, între toate cel mai puternic, și aci s'a încuibat: aceasta dovedește decadența noastră. Contra acestui fapt însă nimeni nu mai poate nimic face. Cu toate ceste sperăm și așteptăm dela publicul patriotic, ca peste tot să nu dea acestei tipografii nici cel mai mic sprigin, prin ce va face cu neputință, ca întărindu-să, să poată mai târziu deveni loc de editură pentru o a doua foaie, ca „*Libertatea*“, cea cu gura sângeroasă.

„Hunyadvármegye“ din 8 Decembrie 1907.

Intimpinarea trimisă la 12 Decembrie ziarului oficios „Hunyadvármegye“ poartă titlul:

Operațiunea băncii „*Industria*“:

În numărul din 8 Decembrie 1907 a prețuitului Dv. ziar oarecineva scrie sub titlul „Tipografie valahă în Deva“ despre tipografia „*Minerva*“ și foaia economică „*Bunul Econom*“, redactat de mine, cari formează proprietatea institutului nostru și le prezentează într'o lumină cu desăvârșire falsă. Conform statutelor scopul băncii e: a lăți economia rațională și industria din patrie, a valoriza produse economice și industriale din patrie. De-oarece tipografia și foaia noastră în prima linie aceste operațiuni de bancă economice servesc, cari sunt înșirate, ca operațiuni de bancă în §. 65 a statutelor create încă la

anul 1905, de sine cade aceea afirmare trasă de păr, cumcă mutarea la Deva a unei tipografii și foi economice române ar fi cauzată prin agitațiune naționalistă. Neadevărat e mai departe, cumcă operația noastră ar fi o „incuibare“ ori „decadență“ pentru presa maghiară. De oarece pressa maghiară din Deva este un exponent politic pentru hegemonia rasei maghiare, administrația comunală și comitatenză, dar nu e un serios cultivator de chestii economice și industriale. Pe aceste ici coala le amintea numai — la foc de pae, dar nu le-a servit sincer nici când. O lucrare binecuvântată inaintemergătoare săvârșește deci foaia noastră economică de specialitate și ca atare e o viuă dovadă a unui îmbucurător proces de desvoltare. Pe acest teren organul nostru numai bine, antagonism nici când nu poate produce. Deva e reședința administrației publice din comitatul Hunedorii cu 300.000 locuitori dar nu e însă, durere, *emporiul economiei publice*. După modestele noastre puteri noi la acest rang vrem să ridicăm reședința noastră și prin o lucrare conștie de mulți ani bunul Dumnezeu cu isbândă, va binecuvânta lucrarea noastră publică desinteresată.

Cu toată stima:

August A. Nicoară, m. p.
director general la „Industria“
și redactor la „Bunul Econom“

Notă. Tipograful editor, dl *Adolf Hirsch*, a promis publicarea întimpinării în nrul din 14 Decembrie. Nu a apărut. Cu atacul fișucei oficioase să va ocupa și congregația comitatenză viitoare și dl procuror la carele vom face arătare criminală contra redacțiunei dela „Hunyadvármegye“. Vom primi deci satisfacție dela dl vice-comite și procurorul. A trecut timpul, ca să-și bată joc de noi orice tras împins și să rămână — nepedepsit. Pacea între naționalități stă sub scutul legii.

Redacția.

Primul mecenat al »Azilului«, contemplat de »Reuniunea română de înmormântare din Sibiiu«, s'a înscris astăzi, în persoana dlui Ioan Toma, c. și r. căpitan penz. în Sibiiu. Dl căpitan Toma a predat directorului amintitei Reuniuni, dlui P. Lucața și secretarului ei Vic. Tordășianu suma de 1900 cor., drept dar care să constituie »fundațiunea căpitanului Ioan Toma« și să fie proprietatea înființândului »Azil«. Scopul fundațiunei se va determina în ședința proximă a direcțiunei. Fie ca exemplul acestui mecenat să aflu cât mai mulți imitatori.

Scumpetea. E generală plângerea în contra scumpetei celei mari, care se resimte pretutindenea. Din partea consiliului oraşenesc din Timișoara s'a compus un memorandum în chestia scumpetei, și prin o deputațiune condusă de primarul *Telbisz* va fi prezentat guvernului spre studiere și mai ales pentru luarea măsurilor, ca răul să fie delăturat.

Al 116-lea. Casariatul »Reuniunii române de înmormântare din Sibiu«, a solvit ajutorul statutar după răposatul membru *Paraschiva Radu n. Banciu*.

— **Este fără păreche** crucea după electromagnetică R. B. No. 86967 aflată de dl Müller Albert Budapest V/24 Vadász-u. 34 căci nu numai omoară durerile cele mai marici are influința binefăcătoare asupra organismului pentru-că împedecă ori ce boală în începutul ei. Intre altele e leac bun contra slăbiciunii și a tremului după cum dovedește acesta Iosif Werner din Nasic în Slavonia într'o scrisoare adresată dlui Müller Albert.

Redactor responsabil: GEORGE SUCIU.

„GAZETA DE DUMINECA“

care apare de patru ani la Șimleul-Silvaniei, va introduce mari înnoiri în redactarea și administrarea sa cu începutul anului viitor.

Conducătorii acestui ziar, dnii Dr. Dionisie Stoica, șefredactor, Ioan F. Lazar, proprietar și Dr. Victor Deleu, redactor responsabil, intenționează a face din el nu numai un organ politic după cerințele timpului de azi, ci și o gazetă culturală, în sensul adevărat al cuvântului, atât pentru poporul de rând, cât și pentru cărturarii români.

»Gazeta de Duminecă« pe lângă informația politică din țară și străinătate ra trata succesiv și sistematic tot felul de chestii, cari aparțin vieții publice sociale, economice, științifice, literare și peste tot culturale. Va avea rubrici permanente, referitoare la chestii de stat, bisericești, școlare, judecătorești, medicale etc. Va da o informație constantă asupra mișcării literare românești de peste tot și asupra vieții sociale și culturale a tuturor românilor (Ungaria, România, Bucovina, Macedonia și Basarabia). In acelaș

